

LBRIS

We know
books

Editor:
Hadrian Mateescu

Redactor:
Camelia Coste

Concept grafic:
Silvia Olteanu

DTP:
Radu Nan

Corector:
Cristina Teodorescu

Copyright © Petre Sălcudeanu, 1971
Copyright © 2021 Publishing Solutions

Este interzisă reproducerea integrală sau parțială a lucrării,
sub orice formă, fără permisiunea scrisă a editurii.
Toate drepturile rezervate.

Casa Presei Libere, Corp A3-A4, Etaj 1
Tel.: 021.336.36.33
E-mail: office@publisol.ro
Găsiți cărțile noastre pe www.publisol.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
SĂLCUDEANU, PETRE

Bunicul și păcatele lumii / Petre Sălcudeanu. - Petrești :
Publisol, 2021
ISBN 978-606-9629-19-2
821.135.1

Tipărit la ARTPRINT
www.artprint.ro

PETRE SĂLCUDEANU

Bunicul și păcatele lumii

PETRE SĂLCUDEANU s-a născut la 8 septembrie 1930, în localitatea Gligorești, județul Cluj. A absolvit Facultatea de Critică și Literatură din Moscova și Facultatea de Filosofie din București. Scriitor, scenarist, membru fondator al Uniunii Scriitorilor din România, fost director general al Studioului cinematografic București, fost președinte al CNC, Sălcudeanu s-a implicat și în viață politică, fiind deputat în legislatura 1992-1996 și ministru al Culturii în 1993.

A fost unul dintre cei mai populari scriitori români de cărți polițiste, fiind autorul a 25 de romane. A creat personajul de ficțiune Bunicul, eroul principal al unei serii de romane polițiste.

În 1971, împreună cu Titus Popovici scrie scenariul filmului *Cu mâinile curate* – aflat în topul celor mai vizionate filme românești – care va fi publicat, câțiva ani mai târziu, în cartea *Ucenicie printre gloanțe*.

A mai semnat scenariile filmelor *Răscoala* (1965), *Cu mâinile curate* (1972), *Ultimul cartuș* (1973), *Toamna bobocilor* (1975), *Bunicul și doi delincvenți minori* (1976), *Iarna bobocilor* (1977), *Împușcături sub clar de lună* (1977), *La răscrucea marilor furtuni* (1980), *O lacrimă de fată* (1980), *Munți în flăcări* (1980), *Bunicul și o biată cinste* (1984), *Primăvara bobocilor* (1987), *Privește înainte cu mânie* (1993), *Dulcea saună a morții* (2003).

În 1980 a fost distins cu premiul Uniunii Scriitorilor pentru romanul *Biblioteca din Alexandria*. Printre cărțile sale de succes se numără și *Prea cald pentru luna mai* (1967), *Cina cea de taină* (1984), *Judecata de Apoi* (1987), *Ochiul și marea* (1989).

A murit pe 1 noiembrie 2005.

Se auziră două bătăi violente în ușă, în stare să trezească din somn și un mort, și Bunicul, speriat, se ridică de pe sofa uitându-se instinctiv la ceas. Era ora opt, opt exact, niciun minut mai mult sau mai puțin, adică ora la care Rodovica îi aducea cafeaua cu lapte și ziarul de dimineață. De mai bine de zece ani, Rodovica îi făcea menajul și, cam tot de atâția, detectivul o ruga în fiecare dimineață să nu mai spargă ușa cu cele două degete noduroase înainte de a-i aduce micul dejun. Femeia zâmbea copilărește, dădea din cap în semn că a înțeles, iar a doua zi loviturile de ciocan se auzeau din nou. Bunicul se scărpină în creștet ca să-și tempereze nervii și pronunță un „întră“ cu o voce cu care, de obicei, unii oameni îi dau pe nepoftiți pe ușă afară.

Rodovica deschise ușa, împinse înainte căruciorul pe care se afla tava cu cafea și, într-un târziu, scuzându-se, parcă, intră și ea.

— Domnul mai vrea oareceva?

Bunicul ar fi vrut să-i spună că ar fi dorit s-o vadă moartă, dar zâmbetul nevinovat al femeii îl dezarmă și de data asta și, în loc să-i spună ceea ce gândea, se mulțumi să aplece capul politicos, dându-i de înțeles fetei, prin acest consemn tacit, că „domnul“ nu mai dorea nimic.

Ziarul *Universul* era pătat, ca și în alte dăți, cu cai-macul cafelei și tot ca și în alte dăți Rodovica îl șterse cu „șurța“ spunând mirată, de parcă accidentul s-ar fi

produs pentru prima dată în lunga ei carieră de „fată în casă“:

— No, ni că s-o picat!

Pata, ștearsă, lăasă din nou privirilor titlul mare al articolului și Bunicul luă grăbit ziarul. Sub cursivul întins pe patru coloane, detectivul nu văzu nicio semnătură (întotdeauna citea mai întâi semnăturile, ca să știe cu cine are de-a face) și pentru că numele celui care vorbea despre crima sau accidentul din strada Speranței numărul 7 lipsea, mormăind, se apucă să citească articolul, neuitând să bea în același timp, cu delicatețea lui obișnuită, spălătura de vase pe care Rodovica o numea cafea. Rândurile articolului, sărace ca de obicei (o crimă trebuie întotdeauna să furnizeze ziarului hrană pentru mai multe zile), se mărginean să informeze lapidar că, numai cu câteva ore înainte, o studentă la Drept căzuse sau fusese aruncată de la etajul șapte în tunelul unui lift. Autorul necunoscut se ferea să ajungă la o concluzie personală, dar lăsa, în același timp, să se înțeleagă că la mijloc putea fi vorba și de o crimă, și încă de una cu un caracter deosebit.

Bunicul se uită la fotografia inserată și ea pe trei coloane, mai bine zis la cele două fotografii, una reprezentând (probabil fotografia fusese luată de pe o legitimație) un chip adolescentin, cu nimic ieșit din comun, iar dedesubt, un trup sfârtecat, din care nu se mai putea înțelege nimic, deasupra liftului, care, în momentul prăbușirii victimei, se afla la etajul întâi.

— Interessant, interesant, murmură detectivul, și punând grăbit ceașca pe tavă, dădu pătura cu care era acoperit la o parte.

Iarna, vara, Bunicul, din raționamente de sănătate, se acoperea cu o simplă pătură îmbrăcată într-un cearșaf și, indiferent de anotimp, fereastra din partea opusă sofalei unde se culca nu se închidea niciodată. Detectivul se apropie de perete, rupse o filă din calendar și, după ce citi noua cifră înscrisă negru pe alb, dădu din cap într-un fel plin de semnificații.

— Domnule, cum mai trece timpul, spuse el, în timp ce își masa cu o mână bărbia nerasă.

Observația nu se referea la timp *în genere*, știa și el foarte bine că asta era menirea lui, să treacă, ci la faptul că cifra înscrisă pe calendarul parohial (în fiecare an primea câte unul gratuit de la biserica din apropiere) semnifica, nici mai mult, nici mai puțin, decât doi ani de când soția lui își stabilise domiciliul permanent la cimitirul Izvorul Nou și un an de când, din motive cu totul și cu totul necunoscute lui, comisarul Isbășescu, fostul lui șef direct, își achiziționase un loc de veci alături de ea și plătitise nu puțini bani ca pietrarii de lângă Belu să-i facă un cavou care să se încadreze perfect în simplitatea, și totodată, măreția celui de alături.

— Rodovico, te rog să fii amabilă și să binevoiești să cumperi un buchet de flori pentru „doamna“, garoafe albe, spuse el femeii, aflată întâmplător în deschizătura ușii.

— Da câte, domnișorule? întrebă femeia, și Bunicul, surâzând la numele cu care îl onora femeia, în ciuda celor patruzeci și cinci de ani pe care îi împlinise, spuse fără să se gândească prea mult, așa cum ar fi cerut-o solemnitatea momentului.

— Două, dragă, două...

Femeia ieși, Bunicul închise ușa cu cheia, ca să nu mai fie deranjat și, scoțându-și bluza de pijama, se instală în fața ferestrei deschise și, cu greutatea pe care le ținea lângă dulap, se apucă să facă exercițiile de gimnastică intrate și ele în tradiție, ca și bățile bolovănoase ale Rodovicăi în ușă.

Intenția de a ridica pentru a doua oară greutatea de la podea rămase o simplă intenție, deoarece telefonul, așezat pe taburetul cu roți de lângă ușă, sună strident. Detectivul, plictisit că era săcâit într-o zi pe care și-o știa liberă, lăsă halterele miniaturale la locul lor și, pregătit sufletește să dea nepoftitului de la celălalt capăt al firului un răspuns tăios, se îndreptă spre telefon. Era inspectorul Isbășescu și detectivul, fără să vrea, luă lângă aparat o poziție corespunzătoare unui grad inferior față de cel superior și, câteva secunde, ascultă în tăcere vocea somnoroasă a șefului.

— Da, am citit, răspunse Bunicul, o știre agramată, așa cum le compune de obicei Calomfirescu, mi-am dat imediat seama că e mâna lui...

— Nu, dragul meu, nu-i a lui, iar bizareria aia trebuie s-o rezolvăm noi, deși, cum ți-am spus, nu intră în parohia noastră, ci a lui Troienescu. Apropo, dragul meu, cred că n-ai uitat că astăzi se împlinesc... da, da, ne vedem la cimitir și *cozăm* acolo, e o treabă al dracului de dificilă...

La celălalt capăt al firului se auzi receptorul pus neglijent în furcă și Bunicul își trecu din nou mâna repezede peste barba nerasă. Rămase pe gânduri. În primul rând, nu-i convenea că Isbășescu îl solicita să rezolve un „caz“ care, după toate aparențele, nu se putea înscrie decât în datele unui accident sau cel mult al unei

crime banale, iar în al doilea rând, se simțea lezat în amorul-proprriu că șeful îi amintea de o zi pe care el însuși se pregătea să o comemoreze prin cele două flori albe, semn al purității defunctei și al pretuirii față de aceea care îi fusese tovarășă de viață vreme de mai bine de douăzeci de ani. Isbășescu întrecea măsura fără doar și poate. Moartea soției lui era o treabă intimă, personală și funcțiile, cât ar fi fost ele de importante, cum era aceea a comisariului-șef, n-aveau ce căuta într-un perimetru sufleteș ce-i aparținea în întregime.

— Oricum, frumos din partea lui că și-a adus aminte, își spuse Bunicul și, grăbit, se duse în baie.

Se auzi dușul șiroind și, după sunetele pe care le scotea detectivul, era lesne de înțeles că-i plăcea să facă dușuri reci, singurele capabile să distrugă celulele grase ale corpului și să-i păstreze, în același timp, vioiciunea spirituală, arma lui cea mai de preț în meseria grea pe care o practica de la o vârstă socotită de alții fragedă. În timp ce se freca cu prosopul plușat pe piept și pe spate, detectivul se încrunță aducându-și aminte că tot Isbășescu îi dăduse porecla de Bunic, poreclă deloc de invidiat la anii pe care îi avea. Tocmai se încheiase un proces în care inculpatul primise, datorită deducțiilor lui, douăzeci de ani de temniță grea, când, în fața judecătorilor, avocatul apărării ridicase, cu o voce plină de patos sentimental, situația în care, fără a avea nicio vină, fata condamnatului, în vârstă de paisprezece ani, era nevoită să rămână pe drumuri fără niciun sprijin. Se hotărâse să o ia la el și astfel Rodovica devenise un membru de familie, terorizată de defuncta lui soție atât cât trăise și, stăpână, cu

drepturi suverane asupra gospodăriei, după moartea ei. Isbășescu îl numise în glumă „bunic sentimental“ și colegii, de atunci, n-au mai vrut să-l numească altfel.

— În fond, la vârsta mea, denumirea constituie mai degrabă un omagiu, spuse detectivul cu voce tare, dar amuți când auzi cum în bucătărie, încă una dintre farfuriile lui din serviciul Rosenthal, de douăsprezece persoane, se făcea praf pe dalele mozaicului.

— S-o spart și asta, domnișorule...

În loc să scoată o înjurătură, se mulțumi să fluiere concesiv, gândindu-se că, la urma urmei, o farfurie nu-i decât o farfurie...

Se îmbracă în grabă, nu înainte de a se uita pe fe-reastră să vadă cum avea să fie timpul în ziua aceea și, cum timpul se anunța frumos, își puse costumul deschis, în carouri, la care se potrivea cel mai bine bastonul negru din lemn de tec, cu capătul îmbrăcat într-un metal de o duritate specială. Își înnodă o cravată înflorată, își puse la buzunarul de la piept o batistă din același material și pipăindu-și din nou bărbia, de data asta netedă și ușor pudrată, rămase mulțumit.

Rodovica îl aștepta pe scări cu pălăria și bastonul, iar în cealaltă mână, învelite în hârtie albă, ținea cele două garoafe, cumpărate de la o țigancă din colț. Ele împrăștiu un miros puternic, dar străin speciei florale din care făceau parte.

— Vai, domnișorule, că fără parfum amirosau a brusturi, că eu i-am zis, completă Rodovica grăbită, ca să preîntâmpine potopul de vorbe cu care Bunicul se pregătea să o apostrofeze pe tonul lui galant, atât de galant, încât Rodovica socotea în sine a apostrofarea mai mult ca o apreciere.

— În fond, ai dreptate, draga mea, florile astea de seră n-au niciun miros...

Rodovica scoase dintr-un buzunar al șorțului o perie, stârni de la locul lor câteva fire imaginare de praf și, nemulțumită de randamentul instrumentului cu care curăța, scuipă în palmă, își netezi apoi ambele mâini, frecându-le una de alta, și se apucă să șteargă în acest fel reverele hainei.

— Că frumos mai sunteți, domnișorule, că ați putea să vă însurați a doua oară, spuse femeia, și cu brațele încruciate pe pântec se uită plină de satisfacție la felul elegant cum cobora detectivul cele câteva trepte de la casă.

Drumul până la biroul lui particular din strada Luterană, Bunicul îl făcea, de obicei, pe jos, pentru a lua aer și pentru a-și crea condiția sufletească necesară pentru o nouă zi de lucru. Îi plăcea natura și mai ales îi plăcea natura primăvara, când asupra organismului se revărsau, ca într-un arbore, sevele proaspete ale pământului. Lucra mult, fără răgaz, atunci când avea de lucru, dar niciodată nu se simțea atât de bine ca în acest anotimp. Până și cazurile cele mai complicate din cariera lui le rezolvase tot primăvara, când mugurul pufos se transforma în frunză. Atunci, sufletul lui se metamorfoza ca și natura, la ceafă simțea ciocănașele galante ale inimii și privirea îi poposea discret pe câte un picior de femeie, având cele mai alese cuvinte pentru sexul frumos la care natura lucruse cu migală artistului dornic să atingă desăvârșirea.

Și de data asta detectivul se simți cuprins de sentimente înălțătoare. Era primăvară și cu toate că frunzele își părăsiseră de mult ghiocul ceruit al mugurilor, căpătând o culoare mai puțin tulburătoare, verdele nemaiavănd nimic din crudul primelor zile, senzația de nou și de primenire era statornică în văzduh și, de ce n-am spune, și în perimetrul toracic unde inima uitase că nu se mai afla la prima ei tinerețe. Se uită cu un dispreț total la cele două garoafe, rod al unei existențe artificiale, emanând un miros și mai artificial,

și, o clipă, fu tentat să le arunce în primul coș de gunoi ce i s-ar fi ivit în cale. Reveni la sentimente mai cucernice în clipa în care își aduse aminte că florile erau pentru soția lui și, tușind încet, își aplecă privirea în pământ revoltat de propria lui exuberanță. Da, era o primăvară ca oricare altă primăvară, își spuse el, și din capătul străzii Luterane îl văzu pe Panaitescu la volanul Buickului său, așteptându-l amândoi într-o ținută impecabilă.

Bunicul ieșise din cadrele poliției de mai bine de cinci ani, lucrând pe cont propriu, și, în sinea lui, trebuia să recunoască cinstit, afacerile nu-i mergeau prea strălucit. Plecase din raționamente cu totul și cu totul particulare, am putea să le numim de ordin „estetic“, dacă însuși detectivul n-ar fi repudiat termenul în vremea din urmă, din pricina prea deseii lui întrebuițări.

Panaitescu, șoferul lui, îl urmase, deși detectivul nu-i ceruse acest lucru, și Bunicul se simțea vinovat atunci când îl vedea pe vechiul lui colaborator așteptându-l în fața biroului și când știa că nu poate să-i ofere acestuia nimic. Colaborarea cu Isbășescu o păstrase însă și Bunicul nu o dată îi rămăsese recunoscător fostului șef pentru grija delicată cu care acesta îi oferea câte un „caz“, fie el și de mâna a doua.

— Bună dimineața, maestre, îl întâmpină șoferul, înclinându-se ușor. Frumoasă primăvară, ce zici?

— Cum îți merge construcția, Panaitescule? întrebă Bunicul, știind că preocuparea cea mai de seamă a șoferului, în ultima vreme, era casa pe care și-o construia.

— Sunt pe geantă, maestre, spuse Panaitescu, și, cine știe din ce motive, își supse ușor burta ce începea